

Referat despre Cauzele Aparitiei Scolii Ardelene

Este o forma specifica a iluminismului romanesc, dezvoltata in Transilvania la sfarsitul secolului al XVIII.-lea si inceputul secolului al XIX.-lea.

Scoala Ardeleana este o ampla miscare ideologica, culturala, pusa in slujba emanciparii romanilor din Ardeal. Conducatorii scolii Ardelene au fost Samuil Mihailescu, Petru Maior, Gheorghe Sincai.

Scoala Ardeleana nu se reduce insa la activitatea celor trei coriferi, ci defineste o miscare ampla in care au activat constient intelectualii romani din Ardeal in vederea emanciparii maselor largi populare.

-Cauzele aparitiei scolii Ardelene-

I. Situatiile dificile apasatoare a romanilor ardeleni (principala cauza)

In secolul al XVIII.-lea se prelungeste situatia din secolele anterioare. Intrarea Transilvaniei sub stapanire Austro-Ungara duce la o inrautatire a situatiei populatiei supuse.

Romanii sunt supusi unei duble exploatare sociale si nationale. Se aplica in continuare prevederile lui Unio Trium Nationum, adoptata dupa rascoala de la Bobalna (1437). Unio Trium Nationum a reprezentat o intelegere intre nobilimea celor trei natiuni: maghiara, secuiasca, saseasca, prin care se recunosteau in Ardeal trei nationalitati: maghairii, sasii si secuii si patru religii: catolica, reformata, unitariana si kalvina. Romanii erau exclusi si din prima si din a doua categorie.

Ei erau socotiti venetici, tolerati si lipsiti de natio (de origine nobila). Nu erau recunoscuti ca o natiune in Ardeal, li se nega statutul social, politic si national. Ca rezultat nu aveau dreptul de a practica meseria, nu aveau dreptul la studii in limba romana, nu puteau ocupa functii publice, majoritatea populatiei romane era mentinuta in situatia de iobagi.

II. Unirea cu Biserica Romei

Imperatul dorea sa realizeze o unitate a imperiului prin religia catolica. Religia catolica era religia oficiala a imperiului Austro-Ungar. Se initiaza trecerea la catolicism a celorlalte popoare printre care si romanii ardeleni. Celor care treceau la religia catolica li se promiteau drepturi: desfiintarea iobagiei, practicarea meseriilor, dreptul la studii, ocuparea functiilor publice. Pentru romani ortodoxismul reprezinta o legatura cu romanii de peste munti. Foarte putini au trecut la religia catolica si de aceea imperatul a gasit o solutie: unirea cu Biserica Romei, adica unirea religiei catolice cu religia ortodoxa si formarea religiei greco-catolice.

Dupa multe tratative, unirea s-a realizat in 1700. Unirea religioasa nu a adus insa nici o schimbare esentiala in situatia romanilor ardeleni. De pe urma unirii au profitat doar reprezentantii clerului.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Episcopiile greco-catolice au primit pamant si alte drepturi.

O consecinta a unirii a fost ca tinerii romani si-au urmat studiile la inaltele scoli teologice de la Roma.

Imparatul Iosif al II.-lea a initiat o serie de reforme, care au imbunatatit, dar nu au schimbat radical situatia romanilor. Unirea religioasa nu este o cauza a scolii Ardelene, ci o circumstanta favorizanta.

III. Supplex Libellus Valachorum (1790)

Reprezentantii intelectualitatii ardelene alcatuiesc un memoriu in care cer pentru romanii ardeleni un tratament egal cu celelalte natiuni din ardeal. Argumentele: se invoca faptul ca romanii, fiind majoritari, contribuiau in cel mai inalt grad la realizarea veniturilor imperiului.

Supplexul este respins si in aceste conditii complexe, cand se pastreaza situatia apasatoare a romanilor ardeleni, cand unirea religiilor nu a adus schimbarile dorite, se produce o schimbare, o deplasare din lupta politica, care nu a dat rezultate in lupta culturala. Asa ia fiinta scoala Ardeleana.

Pentru ca lupta politica nu a dus la rezultatele dorite, intelectualii ardeleni se antreneaza intr-o ampla miscare de ridicare a populatiei romane din Ardeal. si aceasta este sensul esential a scolii Ardelene; o activitate de lumina, de emancipare a romanilor ardeleni.

Natiunea romana este mai veche decat toate natiunile, cu mult mai inaintea de aceste vremuri, din moment ce este sigur si dovedit prin documente istorice, prin traditia neintrerupta, prin asemanarile de limba si obiceiuri, ca ea isi trage originea de la coloniile romane aduse de imparatul Traian la inceputul secolului al II-lea, ca sa apare provincia Dacia cu un numar foarte mare de veterani
Preocuparile scolii Ardelene in domeniul istoriei:

Reprezentantii scolii Ardelene au scris lucrari istorice in care si-au propus sa demonstreze adevarul cu privire la originea romanilor. in 1791 Eder publica Supplexul si il argumenteaza, respingand pe rand toate solicitarile romanilor.

Impreuna Engel si Sulzer sustine o teorie imigrationista potrivit careia romanii s-au format in sudul Dunarii de unde au venit in nordul Dunarii intre secolele IX-XII. Astfel cei trei neaga originea romana si continuitatea romanilor.

Impotriva acestor idei reprezentantii scolii Ardelene elaboreaza urmatoarele lucrari istorice:

- Gherorghe Sincai: Cronica romanilor si a mai multor neamuri (Hronica)
- Petru Maior: Istoria pentru inceputul romanilor in Dachia
- Samuil Mihai: Istoria si lucrurile si intamplarile romanilor

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

In aceste lucrari ei isi propun sa demonstreze ca romanii nu sunt lipsiti de natio; ca se trag dintr-un popor ilustru, care a creat o civilizatie clasica.

Din dorinta de a demonstra acest lucru, coriferii gresesc sustinand originea pur romanica a romanilor, negand contributia dacilor la etnogeneza poporului roman. Coriferii sustin ca prin retragerea aureliana au fost retrase din Dacia numai administratia si coloniile mari - restul populatiei ramanand pe aceste locuri.

Coriferii sustin continuitatea neanterrupta a acestei popor romanice pe aceste locuri; ei sustin si ideea justa a unitatii romanilor de pretutindenii.

Limita conceptiei istorice este purismul etnic.

-Preocuparile scolii Ardelene in domeniul filologiei:-

Coriferii au scris lucrari si in domeniul limbii.

Petru Maior a scris Dizertatie despre inceputul limbii romane si Dialog despre inceputul limbii romane intre unchi si nepot.

Gheorghe Sincai si Samuil Mihiu au scris Elementa linguae daco-romanae sive valachiae.

Deasemenea a fost elaborata si o lucrare colectiva, Lexiconul de la Buda, care este primul dictionar etimologic al limbii romane.

Toti autori sunt de acord cu originea romanica a limbii romane; parerile lor difera in privinta aspectului din care provine limba romana.

Gheorghe Sincai si Samuil Mihiu sustin ideea gresita, ca romanul provine din latina clasica. Petru Maior sustine ideea justa ca romanul provine din latina vulgara vorbita de colonisti romani. Ei gresesc cand sustin ca limba romana provine numai din latina, negand astfel contributia limbii dace la formarea limbii romane.

Provenita din latina si numai din ea, limba romana a fost corupta, stricata prin patrunderea unor cuvinte de origine straina, de aceea se impune curatirea limbii prin eliminarea cuvintelor de alta origine decat latina, deci ei sustin purismul lingvistic.

Legat de aceasta idee ei sustin si scrierea etimologica: cuvintele prin scrierea lor trebuiau sa aminteasca originea lor, de etimonul. si aceasta idee este gresita pentru ca ortografia trebuie sa fie fonetica.

Totusi in domeniul limbii reprezentantii scolii Ardelene au propus inlaturarea alfabetului latin. Au

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

sustinut necesitatea imbogatirii limbii cu neologisme luate din limbile romanice. Au elaborat gramatici, vocabulari, dictionare, prin care au contribuit la imbunatatirea insusirii cunostintelor de limba.